

Womhaj Bóh!

Czisko 34.
19. nov.

Četnik 1.
1891.

Szerbiske njedzelske łopjenka.

Wudawaju ƚo kóždnu ƚobotu w Szmolerszej knihičiszczerui w Budyschinje a ƚu tam dostacź sa sztwórtlétnu pschedplatu 40 np.

26. n. po ƚ. Tr. Dopomnjecze na semrjetnyh.

Sjew. ƚwj. Jana 7, 13—17: „A jedyn s tych starschich wotmolwi a dzesche ke mni: Schtó ƚu czi s békymy draštami wobleczeni? A s wotkal ƚu woni pschischli? A ja dzach k njemu: Anjeze, ty to ƚam wěsch. A wón dzesche ke mni. To ƚu czi, kotřiz ƚu pschischli s wulleje tyschnosce, a ƚu ƚwoju draštu wumyli a ju wubělili w tej jehnjeczo-wej krwi. Tcho dla ƚu woni psched tym stolom Božim a ƚlůza jemu wo dnjo a w nozy w jeho zyrkwi a tón, kiž ƚedzi na stole, budze wysche nich bydlicz. Jim ƚo wjazy njesechze jěscz ani picz, teź njebudze na nich panycz ƚlónzo ani žana hěza. Pschetoz to jehnjo, kiž je ƚriedza stola, budze jich pascz a pschewodzecz k žiwym žórlam wody, a Bóh budze wottrēc wšchitke ƚylsy s jich woczow.“

Janowe ƚłowo naž wot semje k njebjěkam posbėhujc, s kraja hary a horja do kralestwa měra a wjěšela. A to je, sztož je nam dženša nusne. Mamy rowy wonkach, próšdne města w domje, rany w wutrobje. Wudowz pschindze dom wot czežkeho dnjoweho dzěla, dzěczi jemu napscheczo wystaju, jeho pať sapschimnje hłuboka srudoba, ƚo macz ƚo k blidu nješynje — ƚlónczko pobrachuje na jašnym dnju. — Wudowa ƚedzi pschi ƚwojej hromadzy dzěczi, starosczjwa, kať w tym czežkim czaķu je pschenjeke. „Maczi“, prascha ƚo jene tych mólczkich, „hdy pschindze nan sašo?“ „Wón k nam njepschindze“, wona wotmolwi s bolosce k troschtej ƚo posbėhujc, „my pať pschindzemy k njemu“. — Šewaf, hdyž hody ƚo pschiblizachu, bė nan wjěšele hnuty; lubeho, derjeradzeneho, nadžijepolneho ƚyna ƚmėdzesce wón doczafacz, ƚwoje woczko na jeho postawje

pascz, ƚwoju wutrobu na jeho duchu wóšchemicz. Tón króc pať njepschindze. Pscheczeljo ƚu wjěšeleho towaršcha k rowu donješli, a nan stejesche pschipóbla, wótry mjecz bolosce w dušchi. Hody pať tola njewuwostanu. — Macžeri ƚo styschce Božeje nozy dla. Kať dyrbi ƚwěczki na sztomje sašwěczicz, hdyž tola ƚwěczka jejneho wjěšela je wuhafła? Šodarmo pyta maleho lubuška, hdyž do komory dze, w jeho lóžku. — Šwaf ƚo pschihotowasche w domje. Ale prjedy hacz njewjesta k wóltarjej dzěsche, dyrbjesche pschi kaschczu stejecz, jow bratra, kiž bė ƚo na ƚotřinym sbožu tať jara wjěšeliť, tam ƚotry, kiž by tať rad njewjesczi czešny wėnz do wóšow sawila.

D kať wjele ranow je ƚmjercz nabila, kať wjele městow wupróšduila. — A hdyž wy te próšdne města widžicze a te rany wať bola, szto chzecze czinicz? Scze dženša na kěchow schli k tym rowam. Tón křód bė srudny. Šošlednja rōža je smjersta, šwjadke lisce je dele panylo, šymna semja njewabi, ƚo pschi rowje pošhynycz. Ženož selo, kotrež šymu pschetraje, šbudzi nadžiju wěczneho žiwjenja. A křchiz s Božim ƚłowom pokasuje do wulleje wěcznosce horje. A tam wať teź Janowe ƚłowo posbėhujc. Kiž ƚu wam w domach próšdne městna wostajeli, njepytajcze jich w rowach, pytajcze jich horkach w njebjeskej wóšadze! Hdy njebynmy to ƚmėli — my bychmy te najhubjeńsche štworjenja byli. Žana kreatura nima tajke horjo, kať my człowjeķo — njedyrbjeli runje my teź njepschemėrnihu nadžiju mēcž? Hdyž tón šwonkny człowjeķ ƚo pschezo bóle kať — njedyrbjať tón šmutškný dzei wote dnja ƚo wobnowicz? Hdyž czeřpienje ƚo pschezo powjetschuje — ƚmė wone wjěšche bycz, dylji ta krašnoscz, kotraž ƚo nad nami

ſiewi? Sdyż Bożemjeprajenje njepſcheſtawa — njedyrbimy doſtatk bjeſ pſcheſtacza doczafacz? Njedyrbi byſowny wu-
ſyww wjeſełe žně pſchinjeſcz? Čzeho dla by Chryſtuſ dele
pſchiſchoł, hdy njeby chyzł naſ horje wſacz? Zeho ſłowo
— njeje puczniſ do njebjeſ? Zeho duch ſawdawſ wěczneho
herbſtwa? Zeho wotkaſanje pſchedwoptanje njebjeſteho manna
a zyroba ſa poſleni pucz? To je, ſchtož my trjebamy a
ſchtož Janowe ſłowo nam podawa: wěſtoſcz ſbóžneje wěcz-
noſcze, njebjeſteho raja, doſpołneho žiwjenja. Duž troſchtuj-
my ſo dženſa bjeſ ſobu i tutymi ſłowami: Ssmymy my
žiwi, dha ſmy temu Knjeſej žiwi, wumrjemy,
dha wumrjemy temu Knjeſej! A ſbóžni ſu či
mormi, koſiž w tym Knjeſu wumru! Haj, tón
Duch praji, ſo woni wotpoczujaj wot ſwojeho
džęła a jich ſkutki džęja ſa nimi. To je ſawěſcze
wěrnno.

Roſdželene pucze.

Po němſkim Jana Bjedricha.

(Poſtracžowanje.)

V. ſtaw.

Bě wjeſeły ſwjedžen, kiž ſo tamny wječor w ſchołtowym
domje w Rodezach ſwječjeſche. Tak wjeſełeho, haj tak pſche-
wjeſełeho njebe ſchołczina nihdy ſwojeho mandželſteho widžala a
žortniwoje mējeſche, ſo ſnano ſwojeho lubeho Ernſta wjazy lubuje
hacz ju. A ſchołta wokoſcheſche ju a džęſche: Sdy bych tebe po
25lētny m dženju njenadžujy ſaſo namaſa, bych hiſcže wjele
wjeſełſchi byl. A potom dyrbjeſche wjele powjedacz wo ſwojim
jenicžkim pſchecželu a pſchi tym ſmējeſche ſo pſchezo ſaſo a po
wječornym žohnowanju čitajeſche hiſcže woſebje džafny pſalm.
Pſchichodne ranje pak bě jeha přeni nadawſ, ſo ſo bynu dołhi liſt
piſacz, tak dołhi, kaž mōžeſche w nuſnym čaſu bycz, a liſtowy
ſpoczatk kaž kōnz bě přoſtwa, ſo by chyzł Ernſt pſchincž a w Ro-
dezach ſe ſtarym pſchecželom ſaſo womkōdžicž w dopomnjenju na
ſandžene čaſy a ſo i nim jeha ſboža wjeſełicž. Pſchichodny
tydžen miny ſo pod čezkim džęlom. Ale ſchołta bě po prawom
jeno poſ pſchi ſwojej wězy, tak ſo ſo jeha ludžo huſto jara na
nim džiwachu, dofelž bě hewaſ pſchezo i čžęlom a i duſchu pſchi
ſwojim ſkutku. A ſchołcziz uacz pſchynu njemēr, kiž jejneho muža
čžwilowaſche, hiſcže wjazy hacz druſy a poča ſtarocižima bycz.
hdyž jeha tak huſto w hlubokich myſlach na pucz hladacz widžęſche,
po kotrymž mōžeſche ſnano Ernſt pſchincž, jeli mjenujy pſchiindže.

A wón pſchiindže. Ale niž na kamjeſtnej droſy i Rowehe
Mēſta, hdyž bě jeha ſchęta pſchezo hladaſ, ale na pſchibocžnym
puczju, kiž wot lipowehe mlyna pſchi rēzy horje do wſy wjedžęſche.
A jako nētſ do iſtwy ſtupi, hdyž bě ſchołta runje ſam w domach,
dha bě wokoſnijenje, ale jeno jenicžke wokoſnijenje njehnuty
ſtejaſ. Ale předy hacz bě zuſy, kotremuž nimale běle wloſy na
hčowje a w brodže wot hlubokich ſmorſtow pſchecžehnjene woblicžo
wobdawachu, ſłowo rēczecž mōhſ, bě Wilhelm hižo ſtare, lube
čžahi ſwojeho Ernſta a jeha ſwēnej woczki wōſnaſ a wiſaſche na
jeho ſchiji, jako njeby jeha nihdy wjazy puſchęzicž chyzł, a Ernſtej
ſo horze byſy i wczow rōnjachu, jako na „witaj w Rodezach“,
kotrež ſtary pſchecžel jemu napſchecžimo pſchinjeſe, i nutrym džę-
lom wotmolwi. A wón wſchaf dyrbjeſche dołho ſo bēdžicž, předy
hacz ſaſo mozow naby — potom pak dyrbjeſche ſobu, dofelž jeha
Wilhelm ſobu čžehnjęſche, ſo by ſwojej mandželſkei dołho ſrudnie
ſhubjeneho a na poſledku i tak horzej žadoſczju woczafowaneho pſchi-
wjedł. Naſ ſo luba žona wjeſełeſche, ſo ſmēdžęſche ſwojeho mužo-
wemu pſchecželej i najlępiſhim poſkuzicž, ſchtož kuchina a pinza ſa-
mōžeſchej, a tak ſo jejne wōczko ſwēczęſche, jako ſwojeho mandžel-
ſteho tak ſbožowneho pſchi ſaſo namaſanym ſedžecž widžęſche. Taj
dwaj mējeſchtaj telko ſo praſchecž a ſebi wotmolwječ a njemōže-
ſchtaj ſo jedyn na druheho nahladacz, pſchi čžimž ſo Wilhelm
džiwaſche, tak bě ſo Ernſt ſeſtariſ, bjeſ tym ſo Ernſt mējeſche,
ſo by ſo Wilhelm ſa ižecžilētneho wudawacz mōhſ, hdyž njeby
kuſt toſty byl, kaž ſo to w mlōdnych lētach ta lohko njenamaſa.
Sdyž ſo potom wječor džęcži ſhromadžichu a hoſčja kaž ſtareho
lubeho ſnateho poſtrowichu a tón na wſchę pohlada, na wſchę lu-
boſne a dobre a pobožne, džęſche i hlubokim ſdychowanjom: „Haj,
Wilhelmo, widžu, ſo by ſbožowny.“

Jako bě ſo wječorne žohnowanje ſpēwaſo a Ernſt do iſtwy
pſchewođžany, hdyž dyrbjeſche bydlicž, dha hiſcže dołho wó iſtwe
wokoło kōdžęſche a ſtejeſche hiſcže hluboko do nozy pſchi woczni-
nym wofnje a jeha woczki hladaſchtej na mēſaz a na hwēidy, kotrež
tak čžicho ſwoje pucze čžehnjęchu a jeha wutroba, kotraž njemērna
puſkotaſche, čžehnjęſche pſche mēſaz a pſche hwēidžicžki hlubje, pſchezo
hlubje. A wón ſmērowa ſo pſchezo bóle a bóle a hdyž deſtach
we wſy a nutſka w kēži wſcho hižo w hlubokim ſpanju ležęſche,
pſtaſche tež hoſčj ſwoje kōžo a ſandželi woczki, kotrež wjazy hordže
a khrōble, kaž nēhdy, wokoło njehladaſchtej, w kotrymajž by nēſchto
ſpřožnoſče namaſacz mōhſ, njeby-li ſo i njeju mēr čžicheje wutroby
ſwēczil.

Njedželu chyzſche Ernſt, tak bě ſlubil, po domjazej popo-
dniſchej Božej ſkuzbje ſwoje žiwjenje powjedacz. Duž ſo tutón
džen Reichartezy wſchitz w ſtarej boſowej khlōdnizy ſhromadžichu,
hdyž bě hoſpoſa ſwjedženiſki khoſej pſchihotowaſa a potom ſapoczja
Ernſt rēczecž. — „Naſ ſo mi džęche“, tak ſapoczja wón, „hacz
i miſchtrej Wendtej do Riedowehe mlyna w Badenſkej pſchiindžech
a ſchto mje tam w mlynje dzeržęſche a ſtare bydlo mi porjenſchi,
to wſchaf ſym wam piſaſ. Spuſchęcže mi teho dla tón čžaf, wo
kotrymž tehdy mój liſt powjedajeſche. Ach, ja wſchaf hacz dołal
njebech nicžo wo luboſczji wjedžaj; tež njebech žaneje holzy nadeſchoł,
kaž Janu-Marju. Schwiznu kaž kōžju, tak wuſkocznu kaž ſorno
a pſchi tym tak njewinowatu a tak i wutrobu dobru a luboſnu —
ſo njemōžach ju wam wopiſacz. S krotka, ja ju wutrobnje lubo-
wach a chyzch ſa nju wſcho čžinicž. Szebi myſlach, ſo bych ſa
nju pſcheſ woheſi a wodu ſchoł, jeli ſo by jeno kiwaſa, ſa jenicžke
pſchecželnawe ſłowczko bych ſwoje žiwjenje rad daſ. Wona drje
ſebi tajtele nēczeho wote mnje nježadajeſche, ale ja pſchynu po čžafu,
ſo chyzſche mje rad mēcz a jedyn džen ſo ſta, ſo ſo ſamoj w ſa-
hrodže ſetkachmoj a tak pſchiindže, to hiſcže džęnſa njewēm, ale
ſebi prajachmoj, tak lubo ſo mējachmoj a ſo čžemoj ſo ſa zyke
žiwjenje ſwjaſacz. Ach, Wilhelmo, w tamnych dnjach a tydženjach,
bēchu ſo mi wſchitke moje ſony dopjelniſe a ja mēnjach, ſo na
zyſym ſwēcže žadyn čžlowjeſ ſbožowniſchi njeje, hacz ja. A na to
ſo lēdwa hiſcže dopomniſ, ſchtož bě twój nan mi raſ — bě
jom w tej ſamej boſowej khlōdnizy — prajiſ wo wjele ſrudobje a
duž njechach ſo na to dopomnič, pſchetož ſa mnje bě luta radoſcz
a lute wjeſełe. A čžichemu ſbožu, kotrež mējach w wutrobje,
pſchiindže nēſchto, ſchtož moju khrōbloſcz a moju nadžiju wurjadnie
poſkuziſche. Pſchiindže mjenujy jedyn džen Rychbachſti forczmar,
tón ſamny, kiž bě mi pucz poſaſaſ do Riedowehe mlyna, horje
i naſchemu mlyneſej a mje tak i daloka wobhladowawſchi džęſche
ke mni: Pōj a ſlyſch, ty wſchaf rēfaſch Brendel? Gladaj, hacz
tele nicžo ſa tebe njeje. S tym nuczeže noniny a poſaſa mi tam
woſjewjenje, w kotrymž ſo pſchecžęſo wēſteho Surja Brendela py-
tachu dla herbſtwa, kotrež bě wón ſawoſtajiſ. Nētſ wjedžach, ſo
bě mojeho nanowy bratr Surij rēfaſ. Ale tón bě ſo do Ruſkeje
podaſ a njebe žadyn čžlowjeſ nicžo wjazy wo nim ſlyſchaſ. Tola
ſebi myſlach, wſchaf mōžeſch jo ſpřtacž a ſo ſamolwich. A wo-
prawdže, jako bēch ſo dale wupokaſaſ, mi ſjewichu, ſo mōžach herb-
ſtwa wot ſnano 3000 tolet a hiſcže nēſchto wjazy w braun-
ſchweigſkim mēcže, hdyž bě mój wuj nježenjeny wumrjeſ, doſtač.
Nētſ njebe mojeho wjeſeła žadyn kōnz. (Poſtracžowanje.)

Martha.

Powuczaje powjedaničko w hibanjach naſcheho čžafu wot J. S.

(Poſtracžowanje a ſtōnczenje.)

Wječor, woſebje njedželu, ſo nēſchto wōtſje čžitajeſche a kōždy
mōžeſche ſwoje pſchiſpomnjenja čžinicž. Tak ſo džęczazy roſom
wutwori, ſo hoſe ſłowa njepapotachu, kotrež njeroſumjachu. Sdyž
iž njejaſna woſta, ſo wuczjerja wo radu praſchachu. Wuczjer
bēſche mudry, pſchecželny, čžichy muž, kiž, hacz runje njebeſche nahly,
tola kručje na porjad dzeržęſche a ſebi pſcheſ prawdoſcz, luboſcz a
pſchihilnoſcz džęcži doby. Džęcži, kiž bēchu maſane, won pōkſta,
lēnich pothoſta a pilnych pothwali. Wón žanych ſmyſkow njepſche-
puſchęzi, ale ſo teho dla njeroſhņēwa; hdyž džęcžo hnydom wſcho
njeſapſchija, wón ſčžępſliwje wot ſpoczatka ſaſo ſapoczja; wón i na-
ſhonjenja wjedžęſche, ſo nēkotre hlōwy lohko wuſnu a lohko ſabudu,
mēſto teho ſo druhe jenož pomakſu ſapſchijeja, ale nawuſnjene čžim
dlēhe wobkhowaja.

„Džęcži“, wón prajeſche, „pilnoſcz je i wſchēm wēzam nuſna,
bjeſ wobſtajnoſče ničto i miſchtrſtwu pſchincž njemōže“. Bibliſke
hiſtorije, hrōncžka a modlitwy i tajkim hlōbom pſchednoſchowajeſche,
kotryž džęczazu wutrobu ſapſchimnu. Zeho ſaſkuzbje mējeſche ſo

pschilicizic, so mózachu we wšy wschitzu mlódschi ludžo czitac, rachnowac a pišac, a duchowny njetrjebasche swoje paczerške džeczi hake czitac nawuczic.

Wošebje so spěwanje w schuli wusnamjenjesche. Njedzelu džeczi w zyrkwi spěwachu, so běsche to radošč.

Wóh człowjekeje njeje hłóš jenož k rěčenju dať, ale so by tež se spěwanjom jeho khwalbu pschipowjedať. Šchudnym a bohatym je tutón rjany dar wobradženy.

Martha wuczerja jara czeščesche a pschi kóždej sškadnosći džeczi napominasche, so dyrbja pilne, poskušne a džakomne byc. Wona tež wuczerja prošysche, so njeby wot džeczi žaneho samolwjenja pschijať; pschetož wona džeczom khwile k wufnjenju wostaji a jim tež w prawym czašbu do schule hič dāsche. Šduž něščto wurjadne pschińdže, n. psch. khorošč abo džeko na žnjach, potom wona to wuczerjei šama šjewi. Š kótpašenju wona žane džeczo njewsa, pschetož pschi tym wone hłupe wostanu a wjele njehódnego nawufnu. Še tež wěrnó, so žana wěz schuli bóle njeschkóžti, hac škótpašenje; to, šchtož je so w šymje nawukto, so w lěczu a nashymje šašo šabudze; pschi tym móže so wysche teho lóhko njeshbože šacž.

Wuczer běsche tež pscheczal šahrody a wošebje plahowar šadowych schtomow; běsche tež rjanu schtomownju šakóžti. Wot njeho šadžene schtomu šapoczachu hižo njescž a wješni ludžo šrošymichu, šajki wužitt w tym leži, so šo lěpsche šadowe družiny (iorty) plahuja.

Wuczer rošymjesche šo na wuměrjenje polow; tež psches to mějachu burjo wužitt. Šduž dyrbi derje štejecž s wošadu, dyrbitaj šarar a wuczer w pschesjenosći šutkowacž; to běsche tež tudy a dobry pschiklad se žohnowanjom ša žyłu wješ.

Šchede wschēm wuczer džeczom šnjeshome šłowo wukladomasche: „Daježe khezorej, šchtož je khezorowe, a Bohu, šchtož je Bože.“ Wón jim rošjašni, šaž bjes šakonja, bjes porjada a wyschnosće žane šraleštwo wobšacž njemóže; hđžež njecha ničto poskušacž a kóždy roššakowacž a mišchrowacž, tam šo Babelšta wěža (šurm) šwari a tam je powróčenje psched durjemi. Š k šwojemu mlódschemu šollegej, šotremuž myšlicžka wo šwobodnosći ašd. druhdy w hłowje hrajšasche, wón husto šo šmėjo prajesche: „Wo tym čžemoj rěczecž, hđyž je kóždy wotrocžt we wšy šať wjele nawufnyť, šo móhť šchošta bycž.“

Šduž čžesch štat polěpschicž, potom njeje došč, so w šorcžmje mudrje rěczisch abo wukto rěcz džeržisch, ale ty dyrbišch ščerpliwje s džeczimi w schuli šapoczecž a je ša šajke myšle a ša lubosć k wóžnemu šrajnej šahorjecž. Šchtož šam šwoje lěpsche njeshaje, njemóže tež radžicžel ša šwojeho šušoda bycž. „Kóždy wostan w šwojim powošanju!“ je dobre šłowo.

7.

Njedzelu Martha ša šwjatu džeržesche; wona wot štarosćžow a próžow žiwjenja wotpoczowasche a šebi na tón džerž myšlesche, hđžež šmėje psched najwyschschim rachnowanje wotpožicž wot jej dowěrjenego punta.

Čžista a derje šwoblekana s džeczimi še mschi khodžesche, mějesche wopyt pscheczelow abo šama pscheczelow a šnatych wopytowasche. Wječžor s džeczimi bibliške historije a druge powuczaze knihi čžitasche. Duchowny licžesche ju do najdosčojnišchich štamow wošady, husto k nej khodžesche a jej s radu a se šutkami k bokej štejesche. Šako wyschische lěta pschińdžechu, wo šotrychž šo praji: še šo mi njelubja, widžesche šwoje džeczi radžene, šastarane a šebi k pomozny. Šolžy běschtej pola widženych ludži škuzičej a šo derje šadžeržakej; Louisa, jejna šotšina džowka, šwěrneho šowaršcha ša žiwjenje namaka na pilnym rjemješniku. Šendrich, najštaršchi šyn, bē pola wošakow wuškužič a nětko powjeshene macžerne šošpodarštwo wjedžesche. Wjedrich, rjany šhrobš pachok, pola gardy šako podwyschš štejesche a běsche wot wyschischego wošebite pošhwalenje došak. Šako jejna džowka Martha dom pod ruku šwěrneho šatararja wopušchicž, wudowa praji: „něť móžu wotšal čžahnyč“ a šwoju šošchlu šebi do šachčža šchijesche, šotruž běsche šama pschadka. Wona, hewat wscha živa, bu čžišchischa a khodžesche wokoło, šaž by božemje prajicž čžyžla a šo na dołhi pucž šotowaka. Widžecž bē, šať wona njedzelu w šemšchach hładasche na šłote mjeno šwojeho mužā, šotrez tam na čžornej wopomnišškej šasli štejesche. Wošlednju šymu jeje šłabosć pschibjerasche. Šduž len šašo ščžesche, Martha wot šwojeho šyna wjedžena won džesche, so by šebi pošledni šrocž rjane šymy wobhladať, na šotrychž plahowanje bē wulki džel šwojeho džekaweho žiwjenja naškóžti.

Tón šamy šyžerž šo na šwoje šrotke šhorokžo šehny a tón šnjesh šwojeho šandžela pošla, šo by šwěrnú dušchu do lěpscheho wobhđlenja dowjedť.

Šako šwony k pohrjebej šallincžachu, šo žyła wješ hbasche. Ššamo šrabja a šchošta šobu džeschtaj a šta ludži lubu šemrjetu k pošlednjemu wotpoczinšej pschewodžachu, kiž bē w kóždym domje pscheczela, žaneho pať njepšcheczela mēta.

Duchowny s čžopšymi šłowami wo pobožnej a šwěrnej džowzy rěczesche, šotraž bē šwoj jej dowěrjeny punt šať šwěru šajka a bē něť šaschla k wješkosći šwojeho šnjesa. „Džicže a čžinčže po jeje šnamjenju!“ běsche jeho napominanje.

„Brawych wopomnišnje wostanje w žohnowanju“ — to šłowo šo na Šmarczi dopjelni.

Wóh šwoje graty jenož bjes wysšofimi, wucženymi a bohatymi njepyta, nē, wón tež šebi tych wušwoli, kiž šu w nišchich hētach narodženi a tam šutkujā. Šeho dla, šaž njehoha Martha husto prajesche: „Budž kóždy šwěrný na šwojim měščje, pschetož ničto šať niški njeje, šo jemu tón šnjesh njebý punt k lěpschemu čžłowještwu dowērít.

Šbóžnišcho je dacž, hđyžli šracž!

Generalna šynoda pruskeje šrajneje žyrkwije.

Ššwjedženžny s Božej šlužbu, w šotrezž mějesche generalny šuperintendenta dr. Braun špredowanje wo Jan. 17, 17—21, w pschitomosći khezora a jeho mandželšesje wotewrjena generalna šynoda šteji něť w pošnym džeklanju. Šrēnje pošbedjenje bē šrijedu 11. nov. Š pschedšydej bu wjerch se Štollberg-Wernigerode wušwoleny. Ššesidenta najwyschschesje žyrkwineje rady dr. Šarkhausen wotewri šynodu s dlěškej rěczu wo wažnych žyrkwinych nadawšach. W druhim pošbedjenju bu šbožopschejaza adreša na khezora wobšamšnjena a bjes druhim tež namjet dr. Šarnecka pschijaty, po šotrymž wot něťka generalna šynoda šwoju šajimawosć na mišionštwje bjes pošhanami psches to wopošasuje, šo šo roššprama džerži wot džeka na tutym šolu. Dale šo wobtwjerdzi pschemējenje šhromadnej žyrkwineje modlitwy, šo šo prošy: wobarnuj šralowške wóšsko a žyłu němšku wojeršku móž na šraju a na wodže, wošebje kóžde, šotrez šu na jěšbie. Wopraščenje bu štajene, šať ma šo s wudacžom pošjedženeje němškesje biblije. Dale dāsche najwyschschesje žyrkwina rada roššpramu wo nowej agendže, s šotrezž je pať widžecž, šo budže to hišchče dołhi čžas na šo čžakacž dacž. Š roššprawy wo žyrkwinych dołhodach a wudawka wušbēhamy, šo šnježerštwo ša šrajnu žyrkej kóžde lěto 6,160,630 hr. šłaczi. Šchtož wotštronjenje šať mjenowaných, „štolgebührow“, to šu še šjenjeh, šotrez maja šo ša žyrkwine šutki, šchčženžny, wěrowanja a pohrjebny šłacžicž, dha k temu hacž došal wjele nadžije njeje. Wažne bē tež, šo je šo powošanje generalnej šynody na kóžde ššecže lěto měšto šrijedy kóžde ššesťe lěto wobšamšnylo a šo ma šo ša šo štaracž, šo pschibaha psched šudom šo s wjeshkej šwjatocžnosćju wotpožujuje. Ššchemulka wschak je loškomyššnosć, s šotrezž šo šelko šalschnych pschibahow w našchim čžasju pschibaha. Namjet, šo dyrbja ewangelišny šudentojo Bohawucženosće drugi džel šwojeho wojerškeho lěta w wojerškich šojeršnjach šlužicž, bu wotpošasany. Šola bu prošwa na wojerškeho šministra wobšamšnjena, šo šmēdža woni po s šronju šluženym lěče šwoje šeserve wuczenie w šojeršni wotšlužicž. W šchtwóřth pošbedjenju jednachu wo wažnym šakonju, šo maja šo šararjo niž wjazny wot žyšesje wošady, ale wot žyrkwineje rady a wot žyrkwinych šastupjerjom wušwolicž. Š woprawdže džiwajo na wschelake wješele a njeshchescžijanske šumšchty a lěšnosće, šotrez šu wošebje w wjeshchich měštach pschi šarškich wóšbach šrijebali, dyrbimy prajicž: Šajki šakon by jara dušchny a pschihódný byť. Šuradženje šeho šameho bu najšrijedy šomiššiji pschepodate. Ššchi šuradženju wo pschepošženju došalnego pošutnego dnja do pošlednjego šyžženja psched šwjedženjom šemrjetnych šbēhnu šo móžne šedženje. Šdžerženje došalnego pošutnego dnja drje ma wjele ša šo, ale najwažnišche je jednota žyšeho luda a šo nadžija, šo budže, hđyž mjenowaný džerž šo ša pošutny džerž poštaji, šjednocženje se wschēmi druhimi ewangelištimi žyrkwijemi, šnano tež se šakškej lutherškej žyrkwiju móžne.

Š šrašneho Braunoweho špredowanja k wotewrjenju generalnej šynody štajimy jeno hišchče šele šłowa: Šwangeliška žyrkej je šo s pošuty narodžika. Šchtož pať čžje ju nětko s pošutu wobnowicž, tón ma wscho pscheczivo šebi, šchtož šo čžłowjekam lubi, wošebje w našchim čžasju šwēne šmyšlenje a bjesšbóžnu šechernosć šelko šamožitšchich, njesh schchescžijanzny abo šwētni šekaju. Šrašča pomoz je šam tón šnjesh, kiž je prajit: „Ša šo šwjecžu šam ša nič.“ Wón njeje k temu wumrjet, šo by šmjercž w wjele štronach ewangelišesje žyrkwije šnježila. Wón njeje k temu šwojeho šwjateho Dušga wulať, šo by móž čžeka, móž čželneho lošchta šo w šch-

sczianstwoje niemylena szderzec szmedzaka. Jeho pschitomoscz ma moz, wolu wszech tscheszianow na ton tonz szednoczicz, so by luboscz szhrystusowa kniezika a so knetej szewifa. Tutu jednotu je ton knjes wuprosh, t nej njech bebi wschitzu ruzu sawdawaja, kotsiz chzedza temu knjesej szkuzicz. Njenidomna zyrkej njech je widomna, szdem tamshnt, kiz nejshu szwoje kolena shibowali psched Baalom.

Roohlad w naschim czaszu.

Wjerch Bismark bu na szwojim domojwroczenju, jako psches Barlin pschiudze, na dwornischczu wot wjele tykazow shromadzenych po sahorzenym waschnju postrowjeny. Wschitzu so hromadze czischczachu, so bychu jemu ruku dali; a psches to stajne rukudawanje strani so jemu jedyn porst, so krej bezesche. Wjerch so mozuje na tajkej lubosczu wjeshelesche.

Satiki krajny szejm je szwoje dzela sapoczal. Sa prafidentu prenjeje komory bu hrabia t Konneritz, powołany a sa prefidenta drugeje komory dworski radziczel Ackermann wuswolony. Pjatl mejesche so Woza szkuzba t wotewrzenju, pschi kotrejz wyschichi dworski predač dr. Meier predowasche. — S roszprawy na leto 1888/89 wusbehamy, so samozenje satikhe kralestwa 1100 milijonow hriwnow wuczini, dolh pak 630 mil. hriwnow. Statne samozenje je w tym czaszu wo 48 mil. hr. pschibjeralo, dolh je so wo 15 mil. hr. pomjenischil. S waznych naczistow sa szejm naspomniny jow tele: Wschitte myta statnych sastojnikow dyrbja so powyschecz, a drje dyrbi powyschenje po mytach hacz do 1500 hr. wokoło 18%, wot 1500 hacz do 3600 hr. wokoło 15 1/2% wuczinicz. Jeho runja dyrbja so tez pensiony dozkuzenych sastojnikow powyschecz. — Nektre postajenja czeladneho porjada dyrbja so pschemenicz.

Na szwjedzen semrjetych dyrbja so letsa sašo kaz w przedawschich letach na wschitkich Barlinskich pohrebnichczach czischczane predowanja wudzelec. Wulke zehnowanje sa tamshnty zyrkwi wotzusbnyenych ludzi je hizio t tuteho wudzelnja na tajkim dnju wukhadzalo. Wjazy hacz 100,000 predowanjow je so koczde leto darmo roszdalo.

Kollektu, kotraž ma so na szwjedzenju semrjetych sa wudowy a szroty ewangelskich duchownych w pruskich zyrkwjach szberacz, chzemy lubosczu naschich pscheczelow wutrobne poruczecz.

Stroschtne myhle pschi szmierczu naschich lubych nasche zimjenje je duchine jastwo. Szmiercz pak je wopuszczenje t njeho; duz mrjazy Simeon woła: Nekt puszczisch twojeho wotrocza t merom. Puszczeny bycz bebi žada, kaz samnjeny do czelneho jastwa. Sboze pschecz dyrbimy po tajkim szwojim lubym, so šu t tuteho jastwa puszczeni t wecznej szwobodze pschischli. Pricz czahnucz žada bebi šwj. japoschtol Pawol, kocz do szkuzby jeniskeho czela daty; czeho dla so po tajkim szrudzimy, dokelz šu naschi. t tutyh swjaztow wumjasani woprawdze hizio szwobodni? Czeho dla so jich dla czornu draštu woblekamy, bjes tym so šu woni so beku woblekli? Dokelz pišane steji: Wuswoleni bechu wobleczeni do bechy draštow a mejachu palmy w szwojimaj rukomaj. (Szewjenje Jan. 7, 9.) Czeho dla so je šylsami a se szdychowanjom jich dla czwilujemy, bjes tym, so je Wobh setrel t jich woczow wschitte šylshy? (Zej. 25, 8.) Czeho dla wołamy a czinimy bebi boloscz a prozu jich dla, bjes tym so šu woni na tajkim mešcze, hdzecz szmiercz wjazy njebudze, ani šrudoba, ani wołanje, ani boloscz wjazy, a woni wotpoczujaja wot szwojeho dzela? Czeho dla šu dla jich wotšalczhnjenja t pschemernej šrudobu šchodzimy, bjes tym so maja woni w jandzelstym towarštwje werne a wobstajne wjeshele? Czeho dla dyrbimy jich dla plakacz, bjes tym so woni psched jehnjeczom nowy šherlusch špewaja a maja haršy a škote mjedzeny, polne wonjaznych wenzow, kotrejz šu modlitwy tyh szwjatych. (Szew. Jan. 5, 8.)

Kelko nam to pomha, tuton šwet wopuszczicz, to nam szhrystus pokafa, kiz na šrudobu szwojich wuczomnikow, dokelz chzysche jich wopuszczicz, wotmolwi: „Šdy bhschczje wy mje lubowali, dha bhschczje so wjeselili! (Jan. 14, 28.) Šdy by w hrosnym, wihorowym wjedrje na wyšokim nawalnym morju w łodzji jet, njeby taf rucze hacz možno t morjowemu brjohej škwatal? Šlaj, šwet je kaz šchumjaze morjo a tebi škamanje łodze twojeho zimwienia niz jeno w wyšokej štarobje, ale tez prjedy pschczo hrosny; a ty so Bohu njedzakujesch, tym szwojim te sboze njeppschesjesch, so šu

psches sažnu szmiercz so tajkich hroznych njesbožow šminyli? W czejimaj rukomaj steji sboze szwojich lubych mešczishe, hacz w szhrystusowymaj? Na kotrym mešcze pschewwaja dušhe tyh twojich mešczischo, hacz w paradisu? Sztych, šchtož šwj. japoschtol wo szmierczu praji: Szmiercz je dobycze (šhil. 1, 21). Dobycze je, so šminycz roszčenja šeho, dobycze je, wuczekanycz psched hubjenštwom, dobycze je, pscheczahnycz t lepschemu. Šdyž czi, kotrychž by psches szmiercz šhubil, tebi psches meru droshy bechu, dha njech je tebi Wobh drožichi, kiz chze jich pola bebjje mecz. Njehnewaj so na teho knjesa, kiz czi njeje niczo wšak, šchtož czi njeje dat; szwoje jenož je bebi sašo wšak, niz twoje. Njehnewaj so na teho knjesa, so bebi sašo žada, šchtož be tebi jeno špoczil. Wobh jeno pschichodne ške prjedy widzi; duz chzysche Wobh sa tyh szwojich so štaracz, so njebychu so do pschichodneho njesboža šapletli. „Šbožni šu czi morwi, kotsiz w tym knjesu wumru, wot nektu. Šaj ton Duch praji, so woni wotpoczujaja wot szwojeho dzela; jich šutki pak du sa nimi.“

So šaczanstim Jana Gerharda.

Blystowy strach.

Wobkedzbujomna mež je pschibjeranje blystoweho stracha wot šredzišny tuteho letstotka šem. Šromadzejestajenje 60 towarštwow t saweščenju pscheczimo wohenjej w Nemškej, Awstriškej a Schwajzarškej sa czaš wot 1857 hacz 1877 poťaje, so je so blystowy strach w tutyh krajach wo pokšecza powyščil. Sa Nemštu šamu je strach psched blystom w poslednich letach trojzy taf wulki, kaz prjedy. Nastanje psches to w pscheresku koczde leto šchoda wo 6 hacz do 8 milijonow hriwnow.

Na szwjedzen semrjetych.

Tam wotpoczink je šhotowany
Sa koczdeho, kiz weril je,
Šdyž t czelnych swjaztow wumozeny
So Wožej woli wotendze,
N njeje wjazy wobdaty
Wot bludnosczje, kaz tudy be.

Ton wotpoczink mi budze daty.
O! fajtu šbožnoscz smēju tam!
Do Wožich njebeš horje wšaty
Ja lepsche bycze špoczynam,
Šdžez po nuhy, kiz czishezi mje,
Mam wolschewjenje njebešje.

Kaz lube dzeczy trošcht tu maju
Wot šwojej lubej maczerje,
Taf t wjeshelesczu w twojim raju
Mje twoja luboš t trošchtuje;
N tam mi hagle šjewisch ty,
Kaf derje mje jow wodzil šy.

Tam mjeleza wschitte štorzby moje,
Tam po žaloczji sawyštam;
Tez sa wishe czahne nuhy šwoje
Czi wecznu škwaltu šspewam
N rjeknu: „Dokujane šu!“
Wobh je wšcho wrocil t lepschemu.

Tam njesrudza mje wjazy šlošcze,
Niz tychnoscz, boloscz, šlabosczje,
Mi njepracuhnje wjeshelesczje;
Wobh šam mje t czesczu kromuje;
Šaj moja šbožnoscz wšta je
N do wecznosczje wostanje.

Daj mi to, Wožo, w myšlach ššhowacz,
So temu, kiz cze lubuje,
Ty njeadaš podarmo tu wołacz,
Wobh t wotpoczinkej poczhnje;
To da mi moz do wutrobny,
So šwerny šym tez we nuhy.

Moj šbožniko, kiz nehdy tudy
Šsy nošyl šchiz a wšchel tu šlošcz,
Chze so mi w šwecze štyšacz druhdy,
Šdyž nješu šwoju wobczehnoscz,
Dha pomhaj t twojej prawizu,
So wschittu czezkočej pschewinu!

Njech wotpoczink, kiz junu wšecze
Wšchch poboznych je krašna mšda,
Mje wabi, so na koczdnym mešcze
Do twojich stopow štupju ja;
Dha pschiudu po wšchej špružnosczji
Ja, Jesu, t twojej krašnosczji.

26. njedzela po šwj. Trojizy.

Njedzela	Mateja 25, 31—46.	2 Thešalonškich 1, 3—10.
Pondzela	Jesajaša 38, 1—22.	Šebrejškich 12, 12—29.
Wutora	" 39, 1—8.	" 13, 1—14.
Serjeda	2 Kronikow 32, 1—22.	" 13, 15—25.
Schtwortk	" 33, 1—13.	Jakuba 1, 1—15.
Pjatl	Jeremiaša 52, 1—17.	" 2, 1—13.
Ssobota	Šrud. šherl. 1, 1—18.	ššalm 149.

„Pomhaj Wobh“ je wot nektu niz jenož pola knjesow duchownych, ale tez we wschch pschedawarujach „Šerb. Nowin“ na wšach a w Budyschinje dostacz. Na šchtworecz leta placzi won 40 np., jenotliwe czizla so po 4 np. pschedawaju.